

มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดกับการค้าระหว่างประเทศ

เมื่อเดือนเมษายน ปี 1994 การเจรจารอบอุรุกวัย ณ เมืองมาราเกรซ ประเทศโมร็อกโก ที่กว่าร้อยละ ประเทศได้ลงนามในความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า หรือเรียกสั้นๆ ว่า แกดต์ (GATT) ความตกลงนี้ได้วางรากฐานที่สำคัญต่อระบบการค้าโลก ในประการแรก คือ แกดต์ ได้สถาปนาองค์การการค้าโลก (World Trade Organization) หรือ WTO ที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานที่จัดระเบียบการค้าโลก ในประเด็นที่สอง ภายใต้แกดต์ ประเทศสมาชิกยินยอมให้กำหนดระยะเวลาในการลดกำแพงภาษีศุลกากร และยกเลิกมาตรการที่จำกัดปริมาณการนำเข้า (Quantitative Restriction) ในรูปแบบของโควตา ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมเจรจาแกดต์มีความประสงค์ที่จะให้มีการขยายตัวทางด้านการค้าระหว่างประเทศและก่อให้เกิดการค้าเสรี แต่อย่างไรก็ตาม ในความจริงแล้วหลายประเทศของสมาชิกองค์การการค้าโลก ยังไม่พร้อมที่เปิดรับการค้าเสรีอย่างทันที และเมื่อประเทศต่างๆ ไม่สามารถใช้ภาษีศุลกากรหรือการจำกัดการนำเข้า เพื่อป้องกันการทะลักของสินค้าเข้ามายังตลาดของตน ต่างก็หันไปหามาตรการอื่นๆ แทน

ภายใต้บทบัญญัติของแกดต์ เปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกสามารถปกป้องตนเองจากการแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรม (Distorted competition) ซึ่งการขายสินค้าในราคาทุ่มตลาด (dumping) เข้าข่ายของการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมเพราะคู่แข่งจากต่างประเทศ ได้กระทำการขายในราคาที่ต่ำกว่าที่ราคาที่จะเป็น ดังนั้น ประเทศสมาชิกนั้นสามารถที่จะกำหนดมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด ต่อการนำเข้าสินค้าตามแกดต์ และรูปแบบของมาตรการ คือ การกำหนดอากรตอบโต้การทุ่มตลาดที่จะเพิ่มราคาของสินค้าขึ้น อันจะมีผลทำให้สูญเสียความได้เปรียบทางการค้าต่อคู่แข่ง

ผู้เขียนต้องการจะกระตุ้นให้ผู้ดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศตระหนักว่า การดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศมิใช่เพียงแต่ผลิตสินค้าและนำสินค้านั้นๆ ไปขายยังตลาดในต่างประเทศเท่านั้น หากแต่ผู้ที่ดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศจะต้องคำนึงถึงมาตรการทางการค้า อันจะมีผลโดยตรงและโดยอ้อมกับธุรกิจของตนอีกด้วย ดังนั้น ในบทความนี้ผู้เขียนมีจุดประสงค์ที่จะ

1. ให้ผู้ดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศทราบถึงความเป็นมาของมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดในการค้าระหว่างประเทศ
2. ชี้ให้เห็นความสำคัญของมาตรการนี้ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นในการค้าระหว่างประเทศ
3. แนะนำแนวคิดเกี่ยวกับมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด
4. เรียงลำดับขั้นตอนของการกำหนดมาตรการดังกล่าว

จาก GATT 1947 ถึง GATT 1994

การเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ในปี 1947 (พ.ศ. 2490) ณ นครเจนีวา นับว่าเป็นครั้งแรกที่ได้มีการกำหนดเรื่องการทุ่มตลาดในการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งในข้อที่ 6 ของข้อตกลงแกดต์ 1947 ได้ระบุว่าการทุ่มตลาดถือว่าเป็นการดำเนินธุรกิจที่ไม่เป็นธรรม พร้อมทั้งได้กำหนดหลักเกณฑ์ จุดประสงค์ และการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดอย่างกว้างๆ

ต่อมาในการเจรจารอบเคนนี ณ นครเจนีวา ในปี 1963 (พ.ศ. 2506) การตอบโต้การทุ่มตลาดได้ถูกหยิบยกขึ้นมาในการเจรจาอีกครั้ง ในการเจรจารั้งนี้ที่ประชุมได้ตกลงที่จะเพิ่มรายละเอียด ของมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดเพิ่มจากที่ปรากฏอยู่เดิมในข้อที่ 6 ของแกดต์ ผลที่ตามมาคือการเกิดความตกลงว่าด้วยการดำเนินการตามข้อที่ 6 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากร และการค้า (Agreement on Implementation of Article VI of GATT 1994 หรือเรียกสั้นๆ ว่า AD Code) AD Code ได้กลายเป็นบรรทัดฐานในทางปฏิบัติแก่

ประเทศสมาชิกในการดำเนินการได้สวน การทุ่มตลาด และในปี 1973 ในการเจรจารอบโตเกียวได้มีการทำให้ AD Code ดังกล่าวเสร็จสมบูรณ์และครอบคลุมมากขึ้น

ความสำคัญของมาตรการ AD ในการค้าระหว่างประเทศ

ในอดีตประเทศตะวันตก เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป แคนาดา และออสเตรเลียเป็นผู้ใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดต่อประเทศอื่นๆ เช่น ในระหว่างปี 1990-1995 สหรัฐฯ ได้ได้สวนการทุ่มตลาด 299 กรณี ออสเตรเลียได้สวน 195 กรณี และสหภาพยุโรปได้สวน 186 กรณี แต่ภายหลังที่ได้มีการเจรจารอบอุรุกวัยแล้ว ประเทศที่กำลังพัฒนาได้กลับเป็นผู้นำในการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดต่อประเทศที่กำลังพัฒนาด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเม็กซิโก เกาหลีใต้ และบราซิล ตัวอย่างเช่น ประเทศเม็กซิโกหลังจากที่ได้ปรับลดกำแพงภาษีศุลกากรแล้วได้หันกลับมาใช้มาตรการนี้เพื่อปกป้องตลาดภายในจากการนำเข้า กล่าวคือ เม็กซิโกได้สวนการทุ่มตลาดเพิ่มเป็นสองเท่าคือ เดิมได้สวนเพียง 45 กรณีในระหว่าง 1985-1999 เป็น 104 กรณี ระหว่าง 1990-1995 นอกจากนี้ประเทศแอฟริกาได้เป็นอีกตัวอย่างที่ได้เพิ่มการได้สวนการทุ่มตลาดขึ้นเป็นสองเท่าจาก 9 กรณี เป็น 18 กรณี

นอกจากนี้ จำนวนประเทศที่มีมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดได้เพิ่มขึ้นจากเพียง 25 ประเทศในปี 1994 เป็น 128 ประเทศในปี 1996 เหตุผลก็คือ ประเทศที่เป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลกต้องขานรับความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดเช่นกัน ในทางปฏิบัติจำนวนของประเทศที่ใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดก็ได้เพิ่มขึ้นจาก 9 ประเทศเป็น 16 ประเทศ สำหรับภาคอุตสาหกรรมที่ตกเป็นเป้าหมายของการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดในบ่อยๆ ครั้ง ได้แก่ อุตสาหกรรมเหล็ก เครื่องไฟฟ้า สิ่งทอ สินค้าเกษตร และสารเคมี หลักฐานที่กล่าวมาข้างต้นชี้ให้เห็นว่ามาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดได้มีความสำคัญ และกลายเป็นมาตรการทางการค้าที่นานาประเทศต่างใช้เพิ่มขึ้นในยุคหลังการเจรจาเกดต์ ต่อไปนี้ผู้เขียนจะแนะนำแนวคิดในที่เกี่ยวข้องกับมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด และสรุปลำดับขั้นตอนของการกำหนดมาตรการดังกล่าวต่อไป แนวคิดเกี่ยวกับมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด

ส่วนใหญ่คนทั่วไปมักจะเข้าใจว่าการทุ่มตลาดหรือที่คนมักชอบพูดกันว่า การ Dump ราคานั้น หมายถึง การขายสินค้าในราคาที่ถูกลงกว่ารายอื่นมากๆ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว การทุ่มตลาดหมายถึง การส่งออกสินค้าไปขายยังตลาดต่างประเทศในราคาที่ต่ำกว่าราคาคงต่อไปนี้

- ต่ำกว่าราคาที่ขายในประเทศของตนเอง (ผู้ผลิต/ผู้ส่งออก) หรือ
- ต่ำกว่าต้นทุนการผลิต + ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ค่าไรในประเทศผู้ผลิต หรือ
- ต่ำกว่าราคาที่ส่งออกไปยังประเทศอื่น

ในการที่ประเทศผู้นำเข้าจะสามารถกำหนดมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดได้นั้นจะต้องสามารถพิสูจน์ประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

- พิสูจน์ว่ามี การทุ่มตลาดจริง
- พิสูจน์พบความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายใน
- ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการทุ่มตลาด

คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการทุ่มตลาด

1. อุตสาหกรรมภายใน (Domestic industry)

ได้แก่ผู้ผลิตภายในประเทศและต้องผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน (Like product) ในกรณีที่อุตสาหกรรมภายในต้องการที่จะขอเปิดการไต่สวนการทุ่มตลาดจะต้องพิจารณาประเด็นดังต่อไปนี้

- ก. จะต้องมีผลผลิตรวมกันแล้วเกินกว่า 50% ของปริมาณการผลิตรวมของผู้ที่แสดงความคิดเห็นทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายสนับสนุนคำร้อง และ
- ข. ฝ่ายที่สนับสนุนดังกล่าวจะต้องมีผลผลิตรวมกันแล้วต้องมากกว่า 25% ของปริมาณการผลิตรวมภายในประเทศ

2. สินค้าชนิดเดียวกัน (Like product)

ก่อนที่ผู้ผลิตภายในประเทศจะทำการร้องขอให้เปิดการไต่สวนการทุ่มตลาดนั้น ผู้ผลิตจะต้องแน่ใจว่าสินค้าที่ตนเองผลิตจะต้องเป็นสินค้าที่มีลักษณะเหมือนกันทุกประการกับสินค้าทุ่มตลาด หรือเป็นสินค้าที่มีความคล้ายคลึงกันอย่างมากกับสินค้าทุ่มตลาด

3. มูลค่าปกติ (Normal value)

มูลค่าปกติหมายถึงราคาขายภายในประเทศของผู้ผลิต ผู้ส่งออกและมูลค่าปกตินี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการนำไปใช้คำนวณว่าเกิดการทุ่มตลาดหรือไม่ มูลค่าปกติจะสามารถกำหนดได้จาก

1. ราคาซื้อขายในประเทศผู้ผลิต/ผู้ส่งออก หรือ
2. ราคาที่คำนวณจากต้นทุนการผลิต หรือ
3. ราคาที่ส่งออกไปยังประเทศที่สาม

4. ราคาส่งออก (Export price)

หมายถึงราคาที่ผู้ผลิต/ผู้ส่งออกส่งไปยังต่างประเทศโดยราคดังกล่าวจะต้องเป็นราคาสินค้าที่ขายให้กับผู้นำเข้าอิสระ (Independent buyer)

5. ส่วนเหลือของการทุ่มตลาด (Dumping Margin)

หลังจากที่ทราบความหมายของมูลค่าปกติและราคาส่งออก สิ่งที่จะต้องทราบต่อไปคือ ส่วนเหลือของการทุ่มตลาด ส่วนเหลือของการทุ่มตลาดคือ การเปรียบเทียบมูลค่าปกติกับราคาส่งออก ณ ระดับการค้าเดียวกันและเมื่อใดที่มูลค่าปกติสูงกว่าราคาส่งออกถือว่าการทุ่มตลาดเกิดขึ้นนอกจากนั้น ส่วนเหลือของการทุ่มตลาดนี้ สามารถนำไปคำนวณหาอัตราส่วนเหลือของการทุ่มตลาด เพื่อใช้ในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดต่อไป

6. ความเสียหาย (Injury)

ความเสียหายยังเป็นข้อพิจารณาที่ต้องคำนึงถึง นอกจากจะพิจารณาเรื่องการทุ่มตลาดแล้ว เพราะถ้ามีการทุ่มตลาดโดยปราศจากความเสียหายก็ไม่สามารถมีมาตรการตอบโต้ได้ นอกจากนั้นแล้วความเสียหายจะต้องเกิดจากการทุ่มตลาด (Causality) มิใช่เสียหายจากปัจจัยอื่นๆ เช่นการขาดทุนจากการบริหารผิดพลาดของบริษัทเอง การขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน ฯลฯ แต่ความเสียหายจากการทุ่มตลาดจะพิจารณาจากปัจจัยดังต่อไปนี้

- ปริมาณการผลิตสินค้าภายในประเทศลดลง
- ราคาสินค้าที่ผลิตในประเทศตกต่ำหรือถูกกดราคา
- ปริมาณสินค้าคงเหลือเพิ่มขึ้น
- อัตรากำไรลดลง
- ส่วนแบ่งการตลาดลดลง

- การจ้างงานลดลง
- อัตราการนำเข้าสินค้าหุ้มตลาดเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้อย่างชัดเจน
- แนวโน้มที่ผู้ผลิตสินค้าหุ้มตลาดจะส่งสินค้ามาในประเทศ

7. Nealiaible

- ก. ถ้าปริมาณการนำเข้าสินค้าหุ้มตลาดของแต่ละประเทศมีปริมาณต่ำกว่าร้อยละ 3 ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมดจะไม่สามารถเปิดการไต่สวนได้ หรือต้องยุติการไต่สวน
- ข. แต่มีข้อยกเว้นว่าหากประเทศเหล่านั้น (ที่มีการนำเข้าน้อยกว่าร้อยละ 30 มีปริมาณการนำเข้ารวมกันทั้งหมดไม่ต่ำกว่าร้อยละ 7) ก็สามารถเปิดการไต่สวนได้

8. De Mininus

ถ้าอัตราส่วนเหลือของการหุ้มตลาดที่คำนวณได้มีอัตราที่ต่ำกว่าร้อยละ 2 จะต้องทำการยุติการไต่สวนทันที

ทำไมถึงต้องมีมาตรการตอบโต้การหุ้มตลาด

หากจะมองว่าการหุ้มตลาดนั้นเป็นผลดีต่อผู้บริโภคไม่ใช่สิ่งที่ผิดนัก เนื่องจากผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อสินค้าในราคาที่ถูกลงกว่าแต่ผลดีดังกล่าวจะเป็นผลดีในระยะสั้นเท่านั้น เนื่องจากการเข้ามาหุ้มตลาดจากต่างชาติ นั้น จะทำให้ผู้ผลิตภายในประเทศที่ผลิตสินค้าเดียวกัน ได้รับผลกระทบอย่างมากเพราะจะสู้ราคาหุ้มตลาดไม่ไหวและปิดกิจการไปในที่สุด และเมื่อปราศจากผู้ผลิตภายในประเทศก็เท่ากับว่าสินค้าจากต่างประเทศสามารถครอบครองตลาดได้ทั้งหมด และจะทำการผูกขาดรวมทั้งสามารถขึ้นราคามากเท่าไรก็ได้ เพื่อชดเชยส่วนที่ขาดหายไปในช่วงที่ทำการหุ้มตลาดและเมื่อถึงเวลานั้น ผู้บริโภคจะได้รับความเดือดร้อน ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องกำหนดมาตรการตอบโต้การหุ้มตลาดเพื่อเป็นการปกป้องผู้ผลิตภายในประเทศ จากการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

ขั้นตอนการไต่สวนการหุ้มตลาด มีความสลับซับซ้อนในการดำเนินการ โดยเฉพาะในการเปิดการไต่สวนนั้นจะต้องดำเนินการให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหาว่านำเข้าสินค้าเข้ามาหุ้มตลาด (ผู้ผลิต และ / หรือ ผู้ส่งออกจากต่างประเทศ) และผู้ร้องเรียนว่าได้รับผลกระทบจากการนำเข้าสินค้าหุ้มตลาด ดังนั้น หน่วยงานที่ทำการไต่สวนจะต้องใช้ความระมัดระวัง ในการวิเคราะห์และปฏิบัติให้เป็นไปตามความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การหุ้มตลาดขององค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งขั้นตอนการดำเนินการไต่สวนการหุ้มตลาดทั่วไป มีดังนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1: การรับคำร้อง (complaint)

การไต่สวนการหุ้มตลาดจะเริ่มที่ผู้ร้องเรียนได้แก่ บุคคลธรรมดา หรือ นิติบุคคล หรือตัวแทนของอุตสาหกรรมภายในที่ได้รับผลกระทบจากการนำเข้าสินค้าหุ้มตลาดจะต้องทำหนังสือร้องเรียนถึงหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการไต่สวน พร้อมทั้งหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่ามีการหุ้มตลาด และก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายใน ตัวอย่างเช่น รายละเอียดเกี่ยวกับปริมาณและมูลค่าการนำเข้าของสินค้าที่หุ้มตลาด ประเทศแหล่งกำเนิดข้อมูลด้านราคาขายทั้งใน/ต่างประเทศของสินค้าหุ้มตลาด เป็นต้น โดยที่ผู้ยื่นคำร้องเรียนจะต้องมีปริมาณการผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกันตามสัดส่วนที่ได้กล่าวมาแล้วในช่วงต้น

ขั้นตอนที่ 2: การเปิดการไต่สวน (Initiation)

เมื่อหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการไต่สวนรับคำร้องแล้วก็ต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงของคำร้องว่ามีหลักฐานเพียงพอในการเปิดการไต่สวนหรือไม่ กรณีที่พบว่าหลักฐานไม่ครบถ้วนก็จะแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบเพื่อที่จะขอให้ยื่นเอกสารมาขึ้นให้ครบถ้วน โดยต้องยื่นภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ กรณีมีหลักฐานครบถ้วนและเพียงพอในการเปิดการไต่สวน หน่วยงานที่รับผิดชอบจะดำเนินการทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษร แจ้ง

ให้กับรัฐบาลของผู้ส่งออกสินค้าทุ้มตลาดทราบก่อนที่จะประกาศเปิดการไต่สวนอย่างเป็นทางการต่อสาธารณชนโดยทั่ว ๆ ไป แล้วระยะเวลาในการเปิดการไต่สวนการทุ้มตลาดอย่างเป็นทางการ จะขึ้นอยู่กับการปฏิบัติของแต่ละประเทศ ตัวอย่างเช่น สหรัฐฯ ประกาศเปิดการไต่สวนภายใน 25 วัน นับจากวันที่มีหลักฐานครบถ้วน ส่วนประเทศไทยจะประกาศเปิดการไต่สวนภายใน 45 วัน นับจากวันที่มีหลักฐานครบถ้วน

ขั้นตอนที่ 3: การกรอกแบบสอบถาม (Questionnaire)

หลังจากประกาศไต่สวนอย่างเป็นทางการแล้ว หน่วยงานที่รับผิดชอบจะส่งแบบสอบถาม (Questionnaire) ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้มีส่วนได้เสีย คือ

1. ผู้ผลิต/ผู้ส่งออกสินค้าที่ถูกพิจารณาว่าทุ้มตลาด
2. ผู้ผลิต/ตัวแทนอุตสาหกรรมภายในที่ยื่นคำร้องเพื่อพิสูจน์ความเสียหายต่ออุตสาหกรรม
3. ผู้นำเข้า/ตัวแทนผู้นำเข้าสินค้าดังกล่าว ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องตอบแบบสอบถามภายใน 30 วัน และ / หรืออาจจะขยายระยะเวลาเพิ่มได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลในการขอขยายระยะเวลา

เมื่อหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการไต่สวนได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้เกี่ยวข้องทั้งสองฝ่ายแล้วก็จะทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงของข้อมูลต่างๆ เพื่อที่จะนำข้อมูลเหล่านั้นมาประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับคำถามหาส่วนเหลือของการทุ้มตลาด และความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายใน และเพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าว หน่วยงานที่รับผิดชอบอาจจะเดินทางไปตรวจสอบข้อมูล ณ สถานที่ของผู้ผลิต และ หรือ ผู้ส่งออก (Spot Verification) เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวมีความสำคัญในการคำนวณหาส่วนเหลือของการทุ้มตลาดและความเสียหายที่เกิดแก่อุตสาหกรรมภายใน

ขั้นตอนที่ 4: การประกาศผลการไต่สวนขั้นต้นและการกำหนดมาตรการชั่วคราว (Preliminary Determination and Provisional Measure)

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เป็นที่เรียบร้อยแล้วมีหลักฐานแน่ชัดว่ามีการทุ้มตลาดและผลการทุ้มตลาดของสินค้านั้นก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายใน (Causal Link) เจ้าหน้าที่ที่ไต่สวนก็จะสรุปผลการไต่สวนขั้นต้น (Preliminary Determination) ซึ่งอาจจะมีการกำหนดมาตรการชั่วคราว ในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ้มตลาด (Provisional Measure) จากการนำเข้าสินค้าที่ถูกพิจารณาได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับว่ามีความจำเป็นเร่งด่วนหรือไม่ ในบางกรณีผู้ที่เกี่ยวข้องอาจจะขอทำความตกลงด้านราคานำเข้าสินค้าทุ้มตลาด (Price Undertaking) หรือด้านปริมาณการนำเข้าสินค้าทุ้มตลาด (Quantitative Undertaking) แทนการเรียกเก็บอากรจากการนำเข้าสินค้าทุ้มตลาด ทั้งนี้การจะจัดทำความตกลงเกี่ยวกับ Price Undertaking หรือ Quantitative Undertaking ก็ต้องขึ้นอยู่กับดุลพินิจของหน่วยงานที่ทำการพิจารณาตอบโต้การทุ้มตลาดว่าการกำหนดมาตรการดังกล่าวนี้ จะก่อให้เกิดผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภายในหรือไม่

การกำหนดมาตรการขั้นต้นจะต้องไม่กระทำก่อน 60 วัน นับจากวันที่เปิดการไต่สวนอย่างเป็นทางการ ในทางตรงกันข้ามหากผลการไต่สวนขั้นต้นพบว่าไม่มีการทุ้มตลาดและ/หรือ ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในก็จะต้องยุติการไต่สวนโดยทันที

ขั้นตอนที่ 5: การเปิดเผยข้อมูล และแสดงความคิดเห็นต่อการไต่สวน (Disclosures and Hearing)

หลังจากผลการพิจารณาขั้นต้นพบว่า มีการทุ้มตลาดจริง และก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในด้วย หน่วยงานที่ดำเนินการไต่สวนจะเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้มีส่วนได้เสียทราบถึงหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาการทุ้มตลาด และความเสียหายต่ออุตสาหกรรมเพื่อที่จะให้ผู้เกี่ยวข้องแสดงข้อคิดเห็นต่อผลการ

ไต้หวัน และหน่วยงานอาจใช้ข้อมูลดังกล่าวมาเป็นส่วนประกอบการพิจารณาผลการตัดสินขั้นสุดท้าย โดยวิเคราะห์จากหลักฐาน และข้อมูลต่าง ๆ อีกครั้งหนึ่ง ก่อนสรุปผลขั้นสุดท้ายเกี่ยวกับการทุ่มตลาด และความเสียหายของอุตสาหกรรมภายในโดยรวมระยะเวลาตั้งแต่เปิดการไต่สวน จนกระทั่งประกาศผลการตัดสินขั้นสุดท้ายนั้นรวมเวลาทั้งสิ้น 1 ปี หรืออาจจะขยายระยะเวลาต่อไปได้อีก 6 เดือน ในกรณีที่การไต่สวนดังกล่าว นั้นมีความยุ่งยาก และสลับซับซ้อนผลการตัดสินขั้นสุดท้ายนั้นจะมีผลบังคับใช้เป็นระยะเวลา 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ ประกาศผลการตัดสินขั้นสุดท้ายอย่างเป็นทางการ

ขั้นตอนที่ 6: การประกาศผลการไต่สวนขั้นสุดท้าย (Final Determination)

จากความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด (AD-Code) ให้สิทธิประเทศที่ใช้มาตรการดังกล่าว สามารถเรียกเก็บอากรได้เป็นระยะเวลา 5 ปี หลังจากมีการประกาศผลการไต่สวนขั้นสุดท้าย ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวนั้น อาจจะขยายการเรียกเก็บต่อไปอีกก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าเมื่อครบกำหนดระยะเวลาการเรียกเก็บดังกล่าว แล้วจะก่อให้เกิดผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภายในหรือไม่หากไม่มีผลกระทบต่อ อุตสาหกรรมภายในก็จะสิ้นสุดการเรียกเก็บอากรดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 7: การทบทวน (Reviews)

หลังจากที่มีการใช้มาตรการขั้นสุดท้ายอย่างเป็นทางการแล้วเป็นระยะเวลา 1 ปี ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถขอขึ้นคำร้องให้มีการทบทวนประจำปีได้ (annual review) พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลและหลักฐานในการขอทบทวน ตัวอย่างเช่นการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศหรือการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์การผลิตและการส่งออก เป็นต้น การที่ผู้เกี่ยวข้องขอขึ้นคำร้องนั้นเนื่องจากสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป (Change Circumstances) สินค้าที่มีการส่งออกนั้นไม่ได้มีการทุ่มตลาดแล้ว ซึ่งการทบทวนจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรแจ้งยังหน่วยงานที่รับผิดชอบในการไต่สวน

นอกจากการทบทวนประจำปีแล้วยังมีการทบทวนอีกประการหนึ่งเรียกว่า “การทบทวนของผู้ผลิต/ผู้ส่งออกรายใหม่ (Newcomer Reviews)” ซึ่งเปิดโอกาสให้กับผู้ผลิตผู้ส่งออกรายใหม่ที่ไม่เคยส่งสินค้าดังกล่าวไปขายในตลาดนั้นๆ มาก่อนในช่วงที่มีการไต่สวน แต่จะต้องแสดงหลักฐานพิสูจน์ให้เห็นว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ ผู้ผลิตและผู้ส่งออกที่ถูกเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด

ความสำคัญและแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของมาตรการการค้านี้อันจะมีผลกระทบโดยตรงต่อผู้ส่งออก และผู้ดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสูญเสียยอดขาย และตลาดในประเทศ นอกจากนั้นแล้ว ผู้เขียนใคร่ที่จะชี้ให้เห็นถึงสิทธิของผู้ส่งออกที่ถูกไต่สวนการทุ่มตลาดตาม AD Code ได้กำหนดไว้ การรับรู้ถึงสิทธิถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกแทนจะเป็นยุทธศาสตร์เชิงรับ ซึ่งท่ามกลางกระแสการ แข่งขันระหว่างประเทศอันเชี่ยวกราก ผู้ส่งออกไทยไม่สามารถจะดำเนินการยุทธศาสตร์ในเชิงรับได้ต่อไปแล้ว

ในท้ายที่สุดนี้ผู้เขียนอยากจะขำเตือนผู้ส่งออกและ/หรือผู้ดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศว่า กรณีที่ท่าน ถูกไต่สวนทุ่มตลาดนั้น การให้ความร่วมมือในการไต่สวนแก่ประเทศที่ทำการไต่สวน เช่น การตอบสนองแบบสอบถาม การให้ข้อมูลต่างๆ ในระหว่างการตรวจสอบข้อเท็จจริง ถือว่าเป็นการใช้สิทธิเพื่อปกป้องตนเอง ในกระบวนการไต่สวน ในทางตรงกันข้าม การไม่ให้ความร่วมมือในการไต่สวน ถือเป็นการไม่ใช้สิทธิอย่าง ขอบธรรมเนียมในกระบวนการไต่สวนและผลลัพธ์ก็คือ การถูกเรียกอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ทำให้ไม่สามารถที่จะ แข่งขันในตลาดได้

การใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด

การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษตอบโต้การทุ่มตลาดภายใต้ พรบ. 2522 และประกาศกระทรวงพาณิชย์ 2539

1. สินค้ากระจกโพลีไคสและสีจากสาธารณรัฐอินโดนีเซีย
2. สินค้าเหล็กโครงสร้างรูปพรรณหน้าตัดรูปตัว H จากสาธารณรัฐเกาหลี
3. สินค้าเหล็กโครงสร้างรูปพรรณหน้าตัดรูปตัว H จากประเทศโปแลนด์

การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดภายใต้ พรบ. 2542

1. สินค้าเหล็กโครงสร้างรูปพรรณหน้าตัดรูปตัว H จากสาธารณรัฐประชาชนจีน
2. สินค้าเหล็กแผ่นรีดเย็นชนิดม้วน แผ่นตัด และแผ่นแถบ จากสาธารณรัฐอาร์เจนตินา สหพันธรัฐรัสเซีย และสาธารณรัฐคาซัคสถาน
3. สินค้าทอลิกแอนด์ไฮโดรด์ จากประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐอินเดีย และสาธารณรัฐเกาหลี
4. สินค้าเหล็กกล้าไร้สนิมรีดเย็นชนิดม้วน แผ่น และแผ่นแถบ จากประเทศญี่ปุ่น สหภาพยุโรป ไต้หวัน และสาธารณรัฐเกาหลี
5. สินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนชนิดม้วน และไม่เป็นม้วน จาก 14 ประเทศ
6. สินค้ากรดซัลฟริก จากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
7. สินค้าเหล็กหลอดคาร์บอนต่ำ จากประเทศยูเครน และสาธารณรัฐอินโดนีเซีย
8. สินค้าหลอดภาพโทรทัศน์สีจากประเทศมาเลเซีย
9. สินค้ากรดไนตริกจากสาธารณรัฐเกาหลี
10. สินค้าปลอกแก้วจากสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

มาตรการตอบโต้การอุดหนุนกับการส่งออก

ในขณะที่ประเทศไทยกำลังประสบสมรุมทางเศรษฐกิจ ทุกฝ่ายเห็นว่าการส่งออกเป็นทางออกอย่างหนึ่งที่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนได้พยายามที่จะทำทุกวิถีทางเพื่อหามาตรการต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนการส่งออก เช่น การให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้ส่งออกโดยตรงหรือการยกเว้นภาษีอากรวัตถุดิบ หรือการลดหย่อนภาษีเงินได้ของนิติบุคคลหรือโครงการอุดหนุนการส่งออกของประเทศ ฯลฯ

การสนับสนุนที่กล่าวข้างต้นอาจจะเป็นการละเมิดต่อความตกลงว่าด้วยการอุดหนุน (Subsidy) ภายใต้กรอบขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ที่ไทยเป็นภาคีด้วย ดังนั้น การที่รัฐบาลไทยในฐานะเป็นผู้ให้การสนับสนุนดังกล่าวอาจถูกประเทศสมาชิกอื่น ๆ ที่เป็นผู้นำเข้าสินค้าไทยตอบโต้ว่าเป็นการละเมิดข้อตกลงในเรื่องนี้ เนื่องจากการอุดหนุนของรัฐบาลถือว่าการนำไปสู่การแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม (Distorted Competition) เพราะการอุดหนุนเป็นการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่ถูกต้อง (Disallocation of Resources) และก่อให้เกิดการได้เปรียบในการแข่งขันทางด้านราคาแก่ผู้ส่งออกของประเทศที่ให้การอุดหนุน

ในระยะเวลา 15 ปี ที่ผ่านมามีประเทศไทยถูกกล่าวหาว่าให้การอุดหนุนแก่อุตสาหกรรมหลายประเภทที่ผลิตเพื่อการส่งออก เช่น สินค้าสิ่งทอ เครื่องไฟฟ้า อาหารสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์เหล็ก โดยผลที่ตามมาสินค้าไทยถูกเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน (Counter-vailing Duties) และทำให้สินค้าไทยมีราคาสูงขึ้นหรือถูกจำกัดปริมาณการนำเข้าในท้ายที่สุดก็จะมีผลต่อสินค้าไทยต้องสูญเสียส่วนแบ่งตลาดในประเทศนั้น โดยเฉพาะใน

ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย คือ สหรัฐฯ และสหภาพยุโรปอีกทั้งประเทศมหาอำนาจทั้งสองยังมีแนวโน้มที่จะใช้มาตรการตอบโต้การอุดหนุนต่อประเทศที่กำลังพัฒนามากขึ้นอีกด้วย เนื่องจากรัฐบาลของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนามีนโยบายให้การสนับสนุนและอุดหนุนต่ออุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการส่งออกและประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ถูกจับตามองว่ามีการให้การอุดหนุนต่ออุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก

ในทำนองเดียวกันประเทศไทยก็สามารถที่จะใช้มาตรการตอบโต้การอุดหนุน (Anti-Subsidy Measure) ได้เช่นกันตาม "พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542" กล่าวคือประเทศไทยสามารถตอบโต้การอุดหนุนและเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน (Countervailing Duties) กับสินค้านำเข้าที่ได้รับการอุดหนุน (Subsidy) จากประเทศผู้ส่งออกอื่น ๆ ถ้าสินค้านำเข้าที่ได้รับการอุดหนุนนั้น (Subsidized) สร้างความเสียหายให้กับอุตสาหกรรมภายในของไทย

ความหมาย หลักการประเภทของการอุดหนุน (Subsidy) พร้อมทั้งแนวทางในการใช้มาตรการตอบโต้การอุดหนุนซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความหมายของการอุดหนุน

การอุดหนุน คือ การที่รัฐให้การช่วยเหลือ สนับสนุน ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อภาคเอกชน ซึ่งตามความหมายของความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้การอุดหนุน (Subsidy & Countervailing Measure: SCM) ระบุว่า การอุดหนุนจะต้องประกอบด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้

1.1 การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน (Financial Contribution)

อาจมีหลายรูปแบบดังต่อไปนี้

- การให้การสนับสนุนเงินทุนโดยตรงในรูปแบบของเงินกินเปล่า (Grants) เงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยพิเศษ และการที่รัฐถือหุ้นในกิจการของบริษัท
- การให้การสนับสนุนทางด้านทุนทางอ้อม ซึ่งประกอบด้วยการยกเว้นภาษีอากร หรือการลดหย่อนภาษี (ภาษีรายได้นิติบุคคล หรือภาษีนำเข้า เป็นต้น)
- การให้สินค้าหรือบริการที่นอกเหนือไปจากสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น รัฐสร้างถนนตัดตรงไปยังโรงงาน
- การซื้อ/การจัดหาสินค้าโดยรัฐบาล
- การสนับสนุน/การอุดหนุนทางด้านราคา

1.2 การอุดหนุนที่มาจากหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรที่รัฐมอบหมาย (by a Government or any Public Bodies)

ตามความตกลงฯ ได้ระบุว่าแหล่งที่มาของการอุดหนุนทางการเงินนั้น อาจมาจากหน่วยงานของรัฐบาลโดยตรง หรือหน่วยงานเอกชนที่รัฐได้มอบหมายให้ดำเนินการแทนเช่น รัฐบาลจาก ประเทศ ก. ได้ให้ธนาคารเอกชนรายหนึ่งเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน ด้วยการให้กู้ยืมอัตราดอกเบี้ยต่ำก็ถือว่าเป็นการอุดหนุนจากรัฐบาลเช่นเดียวกัน หรือรัฐบาลกลางมอบหมายให้รัฐบาลส่วนท้องถิ่นให้การช่วยเหลือทางการเงิน ทั้งนี้ตามความตกลงฯ ก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการให้ความช่วยเหลือทางการเงินของรัฐบาล

1.3 การก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ได้รับการอุดหนุน (Benefit)

ตามความตกลงฯ คำว่าผล "ประโยชน์" หมายถึงการที่รัฐบาลให้ความช่วยเหลือต่ออุตสาหกรรมนอกเหนือไปจากประโยชน์ที่บริษัทเอกชนพึงได้ตามกลไกของตลาด เช่น ถ้าอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินกู้ คือ

อัตราร้อยละ 10 และรัฐบาลให้ภาคเอกชนกู้ในอัตราร้อยละ 6 จากตัวอย่างนี้ "ประโยชน์" คือส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ยในตลาดเงินกู้กับอัตราดอกเบี้ยที่รัฐให้เอกชนกู้ คือร้อยละ 4

1.4 การให้ที่เฉพาะเจาะจง (Specificity)

เกณฑ์สุดท้ายในการพิจารณาว่ามาตรการของรัฐเป็นการอุดหนุนหรือไม่ คือการให้แบบเฉพาะเจาะจงมี 5 รูปแบบด้วยกัน คือ

- การให้เฉพาะเจาะจงต่อบริษัท (Enterprise) เช่น รัฐระบุว่าบริษัท ก. ควรจะได้รับการช่วยเหลือ
- การให้เฉพาะเจาะจงต่ออุตสาหกรรม (Industry) เช่น การให้ประโยชน์แก่อุตสาหกรรมเหล็กปิโตรเคมี ก็ถือว่าเป็นการให้เฉพาะเจาะจงต่ออุตสาหกรรม
- การให้เฉพาะเจาะจงต่อภูมิภาค (Regional) เช่น การที่รัฐมีมาตรการส่งเสริมให้เฉพาะแก่บริษัทในภาคเหนือและไม่ได้ให้ภาคอื่น ๆ ด้วย
- การให้เฉพาะเจาะจงเพื่อการส่งออก คือการที่รัฐกำหนดเงื่อนไขในการส่งออก หากบริษัทประสงค์จะได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล เช่น รัฐบาลตั้งข้อแม้ในการให้สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นการเก็บภาษีนิติบุคคล ถ้าบริษัทนั้นทำการส่งออก
- การให้การอุดหนุนเพื่อการใช้สินค้าภายในประเทศมากกว่าสินค้านำเข้า คือ การที่รัฐให้การสนับสนุนโดยตั้งข้อแม้ว่าจะต้องซื้อสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ เช่น ซื้ออะไหล่หรือชิ้นส่วนที่ผลิตในประเทศไทย

เกณฑ์ที่กล่าวมาในเบื้องต้นนั้นถือว่าเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าการช่วยเหลือของรัฐเข้าข่ายการอุดหนุนหรือไม่

2. ประเภทของการอุดหนุน

เมื่อทราบว่ามาตรการสนับสนุนของรัฐใด ๆ เป็นการอุดหนุนแล้วต่อไปจะพูดถึงประเภทของการอุดหนุนซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 แบบ คือ

2.1 การอุดหนุนที่ไม่อนุญาตให้กระทำ (Red Light Subsidy or Prohibited Subsidy) คือ การให้การอุดหนุนเพื่อการส่งออก (Export Subsidy) และการอุดหนุนให้มีการใช้สินค้าภายในประเทศมากกว่าสินค้านำเข้า เนื่องจาก 2 ประเด็นดังกล่าวสร้างความไม่เป็นธรรมให้กับการค้าระหว่างประเทศและสามารถก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศผู้นำเข้าได้

2.2 การอุดหนุนที่อาจจะถูกตอบโต้ได้ (Yellow light Subsidy or Actionable Subsidy) การอุดหนุนประเภทนี้ต่างจากประเภทที่ 1 คือ การอุดหนุนสามารถกระทำได้แต่อาจถูกใช้มาตรการตอบโต้ทั้งในรูปแบบของการเก็บภาษีอากรพิเศษหรือนำไปสู่กระบวนการฟ้องร้องใน WTO หากพิสูจน์ได้ว่าการอุดหนุนนั้นก่อให้เกิดผลเสีย (Adverse Affect) ต่อประเทศสมาชิก

2.3 การอุดหนุนที่สามารถกระทำได้ (Green Light Subsidy) การอุดหนุนประเภทนี้สามารถกระทำได้โดยจะไม่ก่อให้เกิดการตอบโต้ได้ กล่าวคือ การให้การอุดหนุนเพื่อการวิจัย การอุดหนุนในภูมิภาคที่ด้อยพัฒนา การให้การอุดหนุนในการปรับโครงสร้างของอุตสาหกรรม แต่อย่างไรก็ตามแต่ละรูปแบบ แต่ละประเทศที่ให้การอุดหนุนต้องมีเกณฑ์ในการให้อย่างชัดเจน

3. การดำเนินการของประเทศสมาชิก WTO ต่อการอุดหนุน ตามข้อตกลงฯ ประเทศสมาชิกสามารถเลือกจะตอบโต้ต่อการอุดหนุนได้ 2 แนวทาง คือ

3.1 การใช้แนวทางของการยุติข้อพิพาทของ WTO การที่ขอให้ WTO ตั้งคณะกรรมการพิจารณาคดี (Panel) เพื่อขอให้พิจารณาว่าการที่ประเทศสมาชิกให้การสนับสนุนแก่อุตสาหกรรมของตนนั้นเข้าข่ายของการอุดหนุนหรือไม่ นอกจากนั้นผลที่ตามมานั้นก่อให้เกิดผลเสีย (Adverse Effects) แก่ประเทศสมาชิกอื่นหรือไม่ ยกเว้นแต่ถ้าเป็นการอุดหนุนที่ห้ามกระทำ (Red Light Subsidy) ที่ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ว่ามีผลเสียต่อประเทศสมาชิกอื่น ๆ เพราะถือได้ว่าก่อให้เกิดผลเสียอยู่แล้ว ซึ่งผลลัพธ์ของการใช้แนวทางดังกล่าวนี้ คือประเทศที่ให้การอุดหนุนจะต้องยกเลิกโครงการอุดหนุนทันทีหรือมิฉะนั้นประเทศที่เป็นผู้เสียหายอาจตอบโต้ได้

3.2 การใช้มาตรการตอบโต้การอุดหนุน (Countervailing Measures) คือ การที่ประเทศสมาชิกสามารถเรียกเก็บอากรการตอบโต้การอุดหนุนต่อสินค้านำเข้าจากต่างประเทศที่ให้การอุดหนุน การเรียกเก็บอากรดังกล่าวนี้ เพื่อปรับให้ราคาสินค้านำเข้าสูงขึ้น การใช้แนวทางนี้มีหลักเกณฑ์ว่าจะต้องมีการพิสูจน์ว่าการอุดหนุนจะก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศนั้น ๆ หรือไม่

สรุป

การดำเนินธุรกิจส่งออกจะต้องคำนึงถึงกฎระเบียบทางการค้าระหว่างประเทศที่ประเทศไทยได้ทำความตกลงไว้กับ WTO นอกจากนั้นแล้วผู้ส่งออกควรที่จะทราบถึงมาตรการทางการค้าต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อ การส่งออก ได้แก่ มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน เนื่องจากมาตรการดังกล่าวมีทั้งผลดีและผลเสีย กล่าวคือ ผู้ส่งออกอาจถูกมาตรการตอบโต้โดยเรียกเก็บอากรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนในทางตรงกันข้าม ประเทศไทยอาจใช้มาตรการดังกล่าว โดยเรียกเก็บอากรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมภายในเพราะถูกคุกคามจากการค้าที่ไม่เป็นธรรม

หลังจากที่ผู้ส่งออกทราบว่าจะอะไร คือ การอุดหนุนและการอุดหนุนมีผลอย่างไร ผู้ส่งออกควรที่จะได้เตรียมตัวให้พร้อมทั้งสถานการณ์ที่แข่งขันกันอย่างรุนแรงในการค้าระหว่างประเทศ โดยศึกษาถึงมาตรการทางการค้าต่าง ๆ รวมทั้งทำความเข้าใจกับมาตรการที่รัฐให้การสนับสนุนแก่ผู้ส่งออกว่าขัดกับความตกลงของ WTO หรือไม่ อย่างไรก็ตามการอุดหนุนยังมีประเด็นที่น่าติดตามในรายละเอียดมากกว่านี้ ซึ่งผู้เขียนจะนำเสนอในโอกาสต่อไป

มาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น (Safeguard Measure)

มาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นเป็นหนึ่งในมาตรการที่กระทรวงพาณิชย์ได้นำมาใช้ในการปกป้องและ รักษาผลประโยชน์ทางการค้าของไทย

มาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น คืออะไร

มาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นคือ มาตรการที่ประเทศผู้นำเข้ากำหนดขึ้นเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมภายใน ประเทศของตนมิให้เกิดความเสียหายจากปริมาณการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นมากกว่า ปกติเพื่อเปิดโอกาสให้อุตสาหกรรมภายในดังกล่าวสามารถปรับตัวได้ทันกับภาวะการแข่งขันใน ตลาดโลก ทั้งนี้กระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศว่าด้วยการกำหนดมาตรการปกป้องการนำเข้า สินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ.2542 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 กรกฎาคม 2542 เป็นต้นไป

ความเสียหาย คืออะไร

ความเสียหาย คือ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมภายในประเทศไทยที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน กับสินค้าที่มีการนำเข้าในปริมาณที่ผิดปกติการพิจารณาว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นจากการนำเข้าหรือไม่ จะพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- อัตราและปริมาณการเพิ่มขึ้นของสินค้านำเข้า

- ส่วนแบ่งตลาดของสินค้านำเข้าที่เพิ่มขึ้น
- การเปลี่ยนแปลงของระดับการขาย
- ผลผลิตและสินค้าคงเหลือ
- ประสิทธิภาพในการผลิต
- กำลังการผลิตที่ใช้จริง
- กำไร ขาดทุน
- การจ้างงาน

ผู้มีสิทธิร้องขอให้เปิดการไต่สวนคือใคร

ผู้มีสิทธิร้องขอคือผู้ผลิตสินค้าซึ่งเป็นตัวแทนส่วนใหญ่ของอุตสาหกรรมภายในประเทศไทยที่ได้รับ ความเสียหายจากการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น

การร้องขอทำอย่างไร

การร้องขอให้เปิดการไต่สวนจะต้องยื่นคำร้องเป็นลายลักษณ์อักษรต่อ กรรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยกรอกในแบบคำร้อง ที่กำหนดพร้อมกับส่งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นว่ามีการ นำเข้า ที่ทำให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ กระทรวงพาณิชย์จะพิจารณารายละเอียดและ หลักฐานว่ามีเพียงพอหรือไม่ที่จะเปิดการไต่สวนต่อไป

ใครจะช่วยแนะนำท่านในการกรอกแบบคำร้อง

กระทรวงพาณิชย์ต้องการข้อมูลและหลักฐานที่เพียงพอ เพื่อนำไปพิจารณาเปิดการไต่สวน ดังนั้นแบบ คำร้องจะกำหนดข้อมูลหลักฐาน ที่มีรายละเอียดมาก กระทรวงพาณิชย์จึงจัดเจ้าหน้าที่สำนักปกป้องและรักษา ผลประโยชน์ทางการค้า กรรมการค้าต่างประเทศ ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ในการกรอกแบบคำร้อง ก่อนที่จะนำเข้า สู่การพิจารณาเปิดการไต่สวนต่อไป

ใครเป็นผู้พิจารณาและดำเนินการไต่สวน

การพิจารณาและการดำเนินการไต่สวนอยู่ภายใต้ “คณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง” หากการ ไต่สวนพบว่าการนำเข้าสินค้าที่ ก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในแล้ว กระทรวงพาณิชย์จะ ประกาศเรียกเก็บภาษีในการนำเข้าเพิ่มขึ้นหรือกำหนดปริมาณ การนำเข้าสินค้านี้ดังกล่าว เพื่อขจัดความเสียหายให้ หมดไป

ระยะเวลาการไต่สวน

การดำเนินการไต่สวนใช้เวลา 120 วัน นับตั้งแต่วันประกาศไต่สวน

สมุดปกขาวความปลอดภัยอาหารสหภาพยุโรป

THE EUROPEAN WHITE PAPER ON FOOD SAFETY

ที่มาของสมุดปกขาวฯ

วิกฤตการณ์ด้านความปลอดภัยอาหารที่สร้างความเดือดร้อนและมีความรุนแรงที่สุดในรอบ 10 ปีของ สหภาพยุโรป เริ่มจากกรณีที่มีการระบาดของโรควัวบ้า (BSE) ติดตามมาด้วยการปนเปื้อนของสารไดออกซินใน อาหารสัตว์ รวมทั้งกระแสความวิตกกังวลในเรื่องการดัดแปลงทางพันธุกรรม (GMO) ของส่วนประกอบอาหาร คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) จึงได้ดำเนินการสรุปภาพรวมสถานะความปลอดภัยอาหาร

ภายในสหภาพฯ รวมทั้งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกฎระเบียบเกี่ยวกับสุขอนามัยอาหารกับภาวะความปลอดภัยอาหารในสหภาพฯ เพื่อดำเนินการปรับปรุงและสร้างระบบที่สามารถประกันความปลอดภัยให้กับผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความชัดเจนเพียงพอที่จะนำไปใช้เป็นหลักปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานกลางสำหรับประเทศสมาชิกสหภาพฯ ทุกประเทศ โดยได้เสนอนโยบายดำเนินการในรูปเอกสารสมุดปกขาวความปลอดภัยอาหารขึ้นเมื่อเดือนมกราคม 2543

วัตถุประสงค์ของสมุดปกขาวฯ

- พื้นฟูและเสริมสร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภคในสหภาพฯ
- กำหนดมาตรฐานสูงสุดเพื่อให้ความคุ้มครองด้านสุขอนามัยของผู้บริโภค (Achieving highest standards)
- ลดความเสี่ยงในการบริโภคอาหารให้อยู่ในอัตราต่ำสุดหรือลดความเสี่ยง (Reducing food risk to zero)
- จัดตั้งองค์กรอิสระดำเนินการด้านความปลอดภัยอาหารของสหภาพฯ (European Food Authority: EFA)

สาระสำคัญของสมุดปกขาวฯ

สมุดปกขาวถือเป็นแผนแม่บทในการดำเนินการด้านความปลอดภัยอาหารของสหภาพฯ ซึ่งมีสาระสำคัญสามารถสรุปได้ดังนี้

การจัดตั้ง European Food Authority: EFA ให้เป็นหน่วยงานอิสระเพื่อให้การดำเนินการด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยอาหารของสหภาพฯ มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ โดยองค์กรจะประกอบด้วยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยอาหาร ซึ่งขอบเขตความรับผิดชอบขององค์กรมีดังนี้คือ

- รวบรวมข้อมูลด้านสุขอนามัยอาหารจากแหล่งข้อมูลที่ได้รับการเชื่อถือ
- ประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัยอาหารของผู้บริโภค (Risk Assessment)
- เผยแพร่ข้อมูลด้านสุขอนามัยอาหารสู่ผู้บริโภคโดยตรง (Risk Communication)

สมุดปกขาวฯ จะมีผลบังคับใช้เมื่อใด

สหภาพยุโรปได้กำหนดเวลาการดำเนินการต่างๆ ภายใต้อาณัติสมุดปกขาวฯ ให้มีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมทันทีที่มีการจัดตั้ง EFA แล้วเสร็จภายในสิ้นปี 2545

ผลกระทบต่อการส่งออกอาหารไทยไปยังตลาดสหภาพยุโรป

ในทางลบ การดำเนินการของสหภาพฯ ในการผลักดันให้มีการปฏิบัติตามนโยบายสมุดปกขาวฯ จึงอาจส่งผลกระทบต่อ

เพิ่มต้นทุนการผลิต เนื่องจากต้องมีการปรับปรุงกระบวนการผลิต รวมทั้งวิธีการจัดจำหน่ายให้สามารถกระจายสินค้าได้อย่างมีคุณภาพดี และมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

การกีดกันทางการค้าแบบแฝงต่อประเทศที่สาม ซึ่งเป็นผู้ส่งออกสินค้าอาหารอาจเกิดขึ้นจากการ กำหนดระเบียบที่สร้างขึ้นตอนการ

ส่งออกให้มีความซับซ้อนและมีความเข้มงวดมากขึ้น

ในทางบวก แม้การดำเนินการตามนโยบายในสมุดปกขาวฯ จะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าไทย อย่างไรก็ดี ตาม การกำหนดมาตรฐานกลางของสหภาพฯ ในเรื่องความปลอดภัยอาหารจะส่งผลดีต่อประเทศคู่ค้าดังนี้

การเข้าสู่ตลาด (Market Access) สินค้าอาหารไทยจะสามารถส่งเข้าไปจำหน่ายยังตลาดสหภาพฯ ได้สะดวกขึ้น เมื่อทุกประเทศสมาชิกสหภาพฯ ใช้กฎระเบียบข้อบังคับด้านความปลอดภัยอาหารแบบเดียวกัน (Harmonization)

การเพิ่มส่วนแบ่งตลาด (Market Share) สินค้าอาหารไทยที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในสมุดปกขาวฯ จะสามารถเพิ่มส่วนแบ่งตลาดทั้งในประเทศสมาชิกสหภาพฯ และประเทศข้างเคียงในทวีปยุโรปที่จะเข้าเป็นสมาชิกสหภาพฯ ในอนาคต

ความโปร่งใส (Transparency) ในการดำเนินการด้านการตรวจสอบควบคุมการนำเข้าสินค้าอาหารของประเทศสมาชิกสหภาพฯ จะดำเนินการโดยใช้หลักทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้น การดำเนินการที่ไม่เป็นธรรมชาติการค้าต่างๆ คาดว่าน่าจะลดน้อยลง

การดำเนินการของภาครัฐในการเตรียมรับความเปลี่ยนแปลงจากสมุดปกขาวฯ

คณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ได้จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาดำเนินการในเรื่อง นโยบายความปลอดภัยของอาหารของสหภาพยุโรป ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนจากทั้งภาครัฐและเอกชน และมี อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศเป็นประธาน เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนไทย ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการฯ ได้ดำเนินการเสนอทำทวิของไทยเกี่ยวกับสมุดปกขาวฯ ไปแล้วเมื่อเดือนเมษายน 2543 นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้มีการติดตามความเคลื่อนไหวในด้านมาตรการและกฎระเบียบว่าด้วยความปลอดภัยอาหารสหภาพยุโรป และการวิเคราะห์ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลกระทบ พร้อมทั้งเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องสนใจได้รับทราบทันต่อสถานการณ์

กรมการค้าต่างประเทศได้ร่วมกับคณะกรรมการร่วม WTO ดำเนินการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสมุดปกขาวฯ ให้กับผู้สนใจและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและเข้าใจถึงสาระของสมุดปกขาวฯ พร้อมทั้งผลกระทบและแนวทางการปรับตัวของผู้ประกอบการไทย โดยได้ดำเนินการจัดการสัมมนาไปแล้วทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค อาทิ เชียงใหม่ ขอนแก่น และปราจีนบุรี

กระทรวงอุตสาหกรรม โดยสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุขฯ ได้จัดทำแผนพัฒนา และปรับปรุงด้านสุขลักษณะอาหารแห่งชาติขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติของผู้ประกอบการไทยในการผลิตอาหารให้ถูกสุขลักษณะและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมทั้งสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐและตัวแทนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในด้านสุขลักษณะอาหาร

แนวทางการปรับตัวของผู้ส่งออกสินค้าอาหารไทย

- ให้ความสนใจติดตามความคืบหน้าเกี่ยวกับการปรับปรุง/เปลี่ยนแปลงกฎ ระเบียบ และมาตรฐานต่างๆ ที่สหภาพฯ จะกำหนดขึ้นมาใหม่ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการเจรจาโน้มน้าว (Lobby) สหภาพฯ หรือการเจรจาในองค์การการค้าโลกก่อนมีการประกาศบังคับใช้กฎระเบียบดังกล่าว
- วางแผนการปรับปรุงระบบการผลิตอาหารให้ได้ตามมาตรฐานสากล หรือสอดคล้องกับระเบียบของสหภาพฯ

- พัฒนา บุคลากร/อุปกรณ์/ห้องปฏิบัติการ ภายในองค์กรให้มีความรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีด้านการผลิต เพื่อประโยชน์ในการลดต้นทุนและการขยายตลาด
- พัฒนากลยุทธ์ทางการค้าให้เกิดการร่วมทุนกับประเทศสมาชิกสหภาพฯ ที่จะทำการส่งออก ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการผลิตทั้งทางด้านเทคโนโลยี และการจัดการ ซึ่งจะ เป็นอีก ทางออกหนึ่งสำหรับการลดอุปสรรคทางการค้าที่อาจเกิดจากมาตรการที่มีใช้ภายใต้

มาตรการกีดกันด้านสุขอนามัย

ท่ามกลางสถานการณ์การแข่งขันในเวทีการค้าระหว่างประเทศในปัจจุบันที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ตามลำดับ มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภายใต้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งทวีความ สลับซับซ้อนมากขึ้น ทำให้การค้าระหว่างประเทศเกิดอุปสรรคมากมาย โดยเฉพาะการที่ประเทศผู้นำเข้าใน ปัจจุบันมักใช้มาตรการกีดกันด้านสุขอนามัย โดยยกข้ออ้างเรื่องความปลอดภัย ความสะอาด ถูกต้องตามหลัก อนามัย ออกข้อกำหนดด้านสุขอนามัย และสุขอนามัยพืช ฯลฯ มาเป็นเครื่องมือคุ้มครองปกป้องผู้บริโภคและ อุตสาหกรรมภายใน ซึ่งมุมมองของประเทศผู้ส่งออกอย่างประเทศไทยถือว่าเป็นมาตรการกีดกันทางการค้า

ในขณะที่เดียวกันมาตรการที่เกี่ยวข้องกับสุขอนามัย ทางองค์การการค้าโลกก็ได้มีข้อตกลงหนึ่ง คือ ความ ตกลงว่าด้วยการใช้บังคับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชที่เปิดช่องให้ประเทศภาคีสมาชิกใช้มาตรการนี้ ได้และต้องมีพันธกรณีปฏิบัติตาม ซึ่งมีเนื้อหาย่อ ๆ โดยสรุปดังนี้

- มาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชที่ประเทศภาคีสมาชิกจะนำมาใช้นั้น จะต้องมีความจำเป็น จริง ๆ ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลเพื่อคุ้มครองสุขภาพและชีวิตของมนุษย์สัตว์และพืช ซึ่งมาตรการดังกล่าว ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานหลักการทางวิทยาศาสตร์
- ต้องมีการจัดพิมพ์ประกาศเวียนให้ประเทศภาคีสมาชิกทราบ โดยผ่านฝ่ายเลขานุการขององค์การ การค้าโลก และต้องใช้เวลาแก่ประเทศสมาชิกอื่น ๆ 60 วัน ในการแสดงให้เห็นก่อนประกาศ นั้น ๆ มีผลบังคับใช้
- มาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชที่จะบังคับใช้ จะต้องไม่สร้างภาระแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ ทำให้เกิดความล่าช้า มีความโปร่งใส และต้องยึดหลักความเท่าเทียมกัน
- ส่งเสริมการใช้มาตรการสากล เป็นหลักในการอ้างอิง
- สินค้าส่งออกไทยที่ประสบมาตรการกีดกันด้านสุขอนามัย พอสรุ่ยย่อ ๆ ได้ดังนี้
- สาธารณรัฐเชกประกาศห้ามนำเข้าไก่จากไทย เนื่องจากตรวจพบสารหนูเกิน 0.01 mg/kg
- เม็กซิโกห้ามนำเข้าข้าวไทย โดยอ้างว่าตรวจพบเชื้อราและด้วงอูฐ
- คิวบาห้ามนำเข้าข้าวไทย โดยยกข้ออ้างเรื่องการตรวจพบการปนเปื้อนเศษโลหะ
- ออสเตรเลียห้ามนำเข้าไก่ต้มสุกจากไทย โดยยกข้ออ้างเชื้อเชื้อ โอปีคิวิ แต่อนุญาตให้นำเข้าได้หาก ต้มด้วยอุณหภูมิ 74 องศาเซลเซียส ใน 165 นาที หรือ 80 องศาเซลเซียสใน 125 นาที
- สเปนและกรีซตรวจพบเชื้ออหิวาตกโรคและสารแคดเมียมเกินมาตรฐานในปลากหมึกแช่แข็ง
- นอร์เวย์ตรวจพบยาฆ่าแมลงเมทิลพาราไทออน ตกค้างในสมุนไพรนำเข้าจากไทย
- กลุ่มสหภาพยุโรป ตรวจพบสินค้าและกระดุกเทียมสำหรับสุนัข(ของเล่นสุนัข) ว่าเชื้อซาลโมเนลล่า และสารแคดเมียมเกินมาตรฐานในปลากหมึกแช่แข็ง

มาตรฐานสินค้ากับองค์การการค้าโลก

มาตรฐานสินค้าเป็นวิชาการขั้นพื้นฐานที่เป็นเครื่องมือ สื่อกลาง องค์ประกอบและปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อขบวนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งประเทศผู้นำเข้าได้นำมาเป็นเครื่องมือในการกีดกันการนำเข้ามากขึ้น และงานด้านมาตรฐานได้เจริญเติบโตอย่างเป็นระบบ ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอยู่ตลอดเวลา ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องก้าวให้ทันกับวิวัฒนาการเหล่านั้น

ความสำคัญของมาตรฐาน

มาตรฐานสินค้ามีส่วนสำคัญในด้านการผลิตและการค้า ความสำคัญหลักๆ เช่น เป็นตัวเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งตลาดในประเทศไทยและตลาดโลก อันเป็นการสร้างความได้เปรียบเหนือคู่แข่งและขยายขอบเขตตลาดให้กว้างขึ้น ทำให้ได้สินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าและสร้างความมั่นใจในคุณภาพของสินค้าและบริการให้เกิดขึ้นในหัวใจของลูกค้า เพิ่มความสะดวก ประหยัด และลดค่าใช้จ่าย ลดการทำงานซ้ำ เช่น การนำสินค้ามาทำใหม่หรือนำมาซ่อม ทำให้ปัจจัยการผลิตไม่จำเป็นที่จะเป็นแรงงาน เครื่องจักร ถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น เป็นการสร้างภาพลักษณ์ของบริษัท และสร้างความน่าเชื่อถือชื่อเสียงในตลาดโลก ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับธุรกิจส่งออกในปัจจุบัน เป็นต้น

มาตรฐานกับองค์การการค้าโลก

หลังจากประเทศไทยเป็นประเทศภาคีสมาชิกขององค์การการค้าโลกแล้ว (WTO) แล้ว ก็ต้องมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามความตกลงต่างๆ เช่นเดียวกับประเทศภาคีสมาชิกอื่นๆ สำหรับเรื่องมาตรฐานถือว่าเกี่ยวข้องกับความตกลงว่าด้วยอุปสรรคเทคนิคต่อการค้า (Agreement on Technical Barriers to Trade : TBT) โดยตรง ซึ่งมีหลักการย่อๆ ดังนี้

- มาตรการที่เกี่ยวข้องกับกฎ ระเบียบทางวิชาการ หรือทางเทคนิค หรือทางด้านมาตรฐานที่ประเทศภาคีสมาชิกจะกำหนดขึ้นมา จะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ
- มาตรการนั้นๆ จะต้องตั้งอยู่บนหลักการ MFN และ National Treatment
- สนับสนุนให้มีการเจรจาเพื่อความตกลงการยอมรับซึ่งกันและกัน
- ต้องจัดพิมพ์และแจ้งเวียนให้ประเทศภาคีสมาชิกได้ให้ข้อคิดเห็น โดยกำหนดระยะเวลาให้ตอบภายใน 60 วัน หลังการแจ้งเวียน ก่อนมีผลบังคับใช้

ดังนั้นสิ่งที่เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐพึงตระหนักก็คือหากหน่วยงานใดๆ ได้มีการออกกฎ

ระเบียบข้อบังคับใดๆ หรือข้อบังคับทางวิชาการ หรือทางเทคนิค หรือทางด้านมาตรฐาน หน่วยงานนั้นๆ จะต้องรีบแจ้งให้องค์การการค้าโลก (WTO) ทราบโดยผ่าน Enquiry Point ในเรื่อง TBT ส่วนภาคเอกชนต้องมีความตระหนักในเรื่องการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานทั้งมาตรฐานสากลหรือมาตรฐานของประเทศผู้นำเข้าให้ได้นั่นเอง

ISO (International Standard Organize)

ISO 9000 คืออะไร

คำว่า ISO มาจากภาษากรีก แปลว่า เท่ากันหรือเท่ากับ และต่างกับตัวย่อขององค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแล

มาตรฐานต่างๆ ของโลกชื่อว่า International Organization for Standardization (องค์กรระหว่างประเทศว่าด้วย

การมาตรฐาน) มีสำนักงานอยู่ที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

ISO 9000 หมายถึง มาตรฐานระบบคุณภาพ ที่วงการในระดับองค์กรต่างๆ ทั่วโลกเลือกใช้เพื่อรับรอง “ระบบการบริหารการดำเนินงานขององค์กร”

แนวความคิดที่สำคัญของ ISO 9000 คือ การจัดวางระบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพที่สามารถตรวจสอบได้โดยผ่านระบบเอกสาร อย่างไรก็ตาม ยังมีนิยามและความหมายของคำศัพท์บางคำที่ควรทราบเพื่อเป็น

แนวทางในการนำ ISO 9000 มาใช้ในองค์กร เช่น

ระบบคุณภาพ (Quality System) หมายถึง โครงสร้างการจัดการภายในองค์กร หน้าที่ความรับผิดชอบ ขั้นตอนการทำงาน วิธีการทำงาน และทรัพยากรอื่นๆ สำหรับการบริหารให้เกิดคุณภาพ

การบริหารคุณภาพ (Quality Management) หมายถึง การบริหารประเภทหนึ่ง ที่จัดการในทุกเรื่องเพื่อให้ได้ตามนโยบายและเป้าหมายที่เกี่ยวกับคุณภาพ

การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) หมายถึง กิจกรรมหรือการปฏิบัติใดๆ ที่ถ้าหากได้ดำเนินการตามระบบ และแผนที่วางไว้ จะทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่า ผลงานที่ออกมาจะมีคุณภาพตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ขององค์กรที่ตั้งเป้าไว้ทุกประการ

ข้อกำหนดและสาระสำคัญ

มาตรฐาน ISO 9001: 2000 เป็นมาตรฐานระดับนานาชาติ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก เนื้อหาสาระภายใน จะกล่าวถึง ข้อกำหนดต่าง ๆ ที่จำเป็นต้อง มีในระบบการจัดการ ด้านคุณภาพ โดยระบุถึงหน้าที่ วิธีการปฏิบัติ และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ ที่มีคุณภาพ ตรงกับความต้องการ ของลูกค้า อนุกรมมาตรฐาน ISO 9001 : 2000 แบ่งออกเป็น

1. เน้นลูกค้า (Customer - Focus)
2. ความเป็นผู้นำ (Leadership)
3. การมีส่วนร่วมของพนักงาน (Involvement of People)
4. การดำเนินงานเป็นกระบวนการ (Process Approach)
5. ความเป็นระบบในด้านการบริหาร (System Approach to Management)
6. การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continual Improvement)
7. การใช้ข้อเท็จจริงเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ (Factual Approach to Decision Making)
8. สัมพันธภาพกับผู้ส่งมอบที่อยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ที่เสมอภาค (Mutually Beneficial Supplier Relationship)

ประโยชน์ของ ISO 9000

1. องค์กรมีการบริหารงาน การให้บริการที่มีระบบและมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากระบบคุณภาพ ISO 9000 มุ่งเน้นในการจัดทำเอกสารกำกับการทำงานทุกกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการให้บริการขององค์กร เพื่อสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานและสามารถดำเนินการทำงานได้อย่างถูกต้อง

2. องค์กรมีระบบการควบคุมเอกสารและข้อมูลที่ดี

เนื่องจากระบบคุณภาพ ISO 9000 ช่วยในการวางระบบควบคุมเอกสาร และข้อมูลที่เกิดขึ้นภายในองค์กร และที่มาจากภายนอกองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เอกสารมีความถูกต้องเหมาะสมต่อการใช้งาน มีการแจกจ่ายเอกสารที่จำเป็นไปยังจุดปฏิบัติงาน ป้องกันการนำเอกสารเก่า (ไม่ทันสมัย) มาใช้งาน

3. องค์กรมีระบบการควบคุมบันทึกคุณภาพที่ดี

เนื่องจากระบบคุณภาพ ISO 9000 ได้กำหนดให้มีการควบคุมบันทึกคุณภาพ โดยการกำหนดบันทึกที่ต้องจัดเก็บรวบรวมและแยกประเภทของบันทึก จัดทำดัชนี เพื่อให้สามารถค้นหาได้สะดวกรวดเร็ว ง่ายต่อการหยิบมาใช้ งาน รวมถึงการจัดหาสถานที่จัดเก็บที่เหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้เกิดการแปรสภาพของบันทึกคุณภาพ

4. องค์กรมีการปรับปรุงและพัฒนาระบบการทำงานให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

เนื่องจากระบบคุณภาพ ISO 9000 มีส่วนผลักดันให้องค์กรมีมาตรการการแก้ไขปัญหา หรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น อันมาจากคำร้องเรียนของผู้ใช้บริการ เพื่อแก้ไขมิให้เกิดปัญหานั้นขึ้นใหม่อีกในอนาคต รวมถึงการวางมาตรการ การป้องกันปัญหา ซึ่งวิเคราะห์จากแนวโน้มของปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้เกิด ปัญหาเหล่านั้น

5. องค์กรได้รับการยอมรับว่า มีระบบการทำงานที่ได้มาตรฐานระดับโลก (เป็นสากล)

องค์กรได้รับการตรวจสอบประเมินระบบคุณภาพจากหน่วยงานแห่งชาติ หรือนานาชาติที่เชื่อถือได้ เพื่อตรวจสอบ ระบบคุณภาพขององค์กรเทียบกับมาตรฐาน ISO 9000 ซึ่งได้รับรองจากหน่วยงานรับรอง (Certification Body) ซึ่งถือได้ว่าองค์กรที่ได้รับการรับรองนั้นมีการบริหารคุณภาพที่เป็นสากล เทียบเท่ากับองค์กรที่ได้รับ ISO 9000 ทั่วทั้งโลก

6. บุคลากรมีการปฏิบัติงานที่เป็นระบบและมีขอบเขตชัดเจนยิ่งขึ้น รวมถึงการพัฒนาการทำงาน/และการ ประสานงานร่วมกัน

7. มีการกำหนดให้ระบุถึงอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ และความสัมพันธ์ในสายงาน ทำให้ลดปัญหาการก้าว ก่ายงานซึ่งกันและกัน ซึ่งอาจทำให้เกิดความผิดพลาดในการทำงาน นอกจากนี้ยังมีส่วนช่วยเสริมสร้างจิตสำนึก ด้านคุณภาพให้กับบุคลากรทุกระดับมากยิ่งขึ้น เนื่องจากต้องมีการดำเนินงานตามเอกสารที่จัดทำไว้

8. ประหยัดต้นทุนในการให้บริการขององค์กร

การใช้ทรัพยากร ตลอดจนบุคลากรอย่างเหมาะสม โดยการจัดการฝึกอบรมบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ และความ เชี่ยวชาญในการทำงาน การตรวจสอบการทำงานของเครื่องจักร เครื่องยนต์ในการปฏิบัติงานขององค์กร การ ซ่อมบำรุงอย่างสม่ำเสมอ และเอกสารกำกับการทำงานทุกขั้นตอน เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการทำงาน ทั้งหมดนี้เป็นการช่วยลดต้นทุนในการบริหารจัดการองค์กรอย่างระดับเทศบาลได้มาก และทำให้การให้บริการ ของเทศบาล (ซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารจัดการเทศบาล) เป็นที่พึงประสงค์และเกิดความพึงพอใจของ ประชาชนผู้ให้บริการ

ISO 14000

ISO 14000 คืออะไร

ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม ระหว่างประเทศ ได้ขยายขอบเขต ไปอย่างรวดเร็ว ด้วยความหลากหลาย และความ ซับซ้อน มีการกำหนดสัญญา ข้อตกลง ว่าด้วยสิ่งแวดล้อม ขึ้นมากมาย เพื่อใช้เป็นมาตรการ ป้องกันสิ่งแวดล้อม แต่ก็มี การล่วงละเมิด เป็นประจำ ดังนั้น องค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) จึงได้แต่งตั้ง คณะกรรมการ สิ่งแวดล้อมขึ้น เพื่อพิจารณา ประเด็นปัญหาต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อม ในการค้าระหว่างประเทศ อย่างไรก็ดีตาม ที่ผ่านมา แม้จะมีการกำหนดสัญญา ข้อตกลงต่าง ๆ แต่ก็ยังไม่มีการกำหนด มาตรฐานเรื่อง การ จัดการ สิ่งแวดล้อมขึ้น เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ นำไปปฏิบัติ ISO องค์การระหว่างประเทศ ว่าด้วยการมาตรฐาน จึง ได้ตั้ง คณะกรรมการ ทางวิชาการ ด้านสิ่งแวดล้อม (Technical Committee 207 : TC 207) ขึ้น เพื่อพัฒนา มาตรฐาน ISO อนุกรมใหม่ที่เรียกว่า ISO 14000 เพื่อให้มีระบบ การจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental -

Management System) ที่ใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน สำหรับเป็นแนวทาง ในการปรับปรุง หรือพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ในองค์กร และมีการพิสูจน์ว่า เป็นไปตามข้อกำหนด ของมาตรฐาน ด้านการออกใบรับรอง (certificate) และเพื่อให้หน่วยรับรอง (certification bodies) ต่าง ๆ ดำเนินงานสอดคล้อง กับหลักเกณฑ์สากล เป็นที่ยอมรับซึ่งกันและกัน กับนานาประเทศ เพื่อประโยชน์ ทางการค้า ระหว่างประเทศ และขณะนี้ การกำหนด มาตรฐานดังกล่าว กำลังเป็นเรื่องสำคัญ ระดับโลก คาดว่า จะมีผลกระทบ ต่อการดำเนินธุรกิจ และการประกอบ อุตสาหกรรมจำนวนมาก ซึ่งการจัดทำ มาตรฐาน ISO 14000 คาดว่าจะแล้วเสร็จ ภายในปี 2539

ข้อกำหนดและสาระสำคัญ

ISO ได้กำหนดมาตรฐาน ISO 14000 หรือมาตรฐาน การจัดการสิ่งแวดล้อม (Environment Management System) ขึ้น เพื่อสนับสนุน งานการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมของโลก โดยมาตรฐาน ISO 14000 นี้ไม่ใช่มาตรฐาน ทางเทคนิคอย่างเดียวกับมาตรฐานของน้ำเสีย หรือคุณภาพอากาศ หากแต่เป็นมาตรฐาน ของระบบจัดการ สิ่งแวดล้อม ที่ครอบคลุม ถึงการจัดระบบ โครงสร้างองค์กร การกำหนดความรับผิดชอบ การปฏิบัติงาน ระเบียบ ปฏิบัติ กระบวนการและทรัพยากร เพื่อให้มีการจัดการ และรักษาไว้ซึ่ง การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม มาตรฐาน ที่ เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม และการตรวจประเมิน ในขณะนี้มี 5 ฉบับ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนเขียนขอ ข้อคิดเห็น จากสมาชิกในสถานภาพ ร่างมาตรฐาน ระหว่างประเทศ หากไม่มีปัญหา ทางวิชาการมากนัก คาดว่าจะประกาศ เป็นมาตรฐาน ระหว่างประเทศได้ ในเดือนกรกฎาคม 2539 มาตรฐานดังกล่าวได้แก่

1. ISO 14001 Environmental Management Systems - Specification with guidance for use มาตรฐานนี้ กำหนด รายละเอียด เกี่ยวกับข้อกำหนด ของระบบการ จัดการสิ่งแวดล้อม ที่องค์กรใด ๆ ก็เป็นผู้ผลิตสินค้า หรือการ บริการ จะต้องปฏิบัติตาม ในการจัดทำ ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย การ วางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการทบทวน ปรับปรุงระบบ เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
2. ISO 14004 Environmental Management Systems Guideline on Principles, Systems and Supporting Techniques มาตรฐานนี้ เป็นส่วนขยายความของ ISO 14001 โดยจะแนะนำว่า จะมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร ให้ บรรลุวัตถุประสงค์ ตามข้อกำหนดของ ISO 14001
3. ISO 14010 Guidelines for environmental auditing - General principles มาตรฐานนี้ กำหนดหลักการทั่วไป ในการตรวจประเมิน ด้านสิ่งแวดล้อม ทุกประเภท มีวัตถุประสงค์ ให้องค์กรผู้ถูกประเมิน ผู้ประเมิน และองค์กร ผู้รับประเมิน มีความเข้าใจตรงกัน ในหลักการ
4. ISO 14011 Guidelines for environmental auditing - Audit procedures - Auditing of environmental Management Systems มาตรฐานนี้ กำหนดวิธีการ ตรวจประเมิน ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ขององค์กร ว่า เป็นไปตาม ข้อกำหนดของมาตรฐาน ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ในที่นี้คือ ISO 14001) หรือไม่
5. ISO 14012 Guidelines for environmental auditing - Qualification criteria for environmental auditors มาตรฐานนี้ กำหนดเกณฑ์คุณสมบัติ ของผู้ตรวจประเมิน และหัวหน้าคณะ ผู้ตรวจประเมิน โดยใช้ได้กับ ผู้ตรวจ ประเมินภายใน (internal auditor) และผู้ตรวจประเมินภายนอก (external auditor)

ประโยชน์ของ ISO 14000

1. ทางการค้า

แนวโน้มการนำ ISO 14000 ไปใช้ แม้จะไม่ได้มีข้อกำหนด หรือกฎหมายบังคับไว้ แต่มาตรฐานชุดนี้ จะมี อิทธิพลสำคัญ ต่อการค้าของโลก ไม่น้อยไปกว่า ISO 9000 หลังจากที่ มีการจัดตั้งองค์การการค้าโลก -WTO ขึ้น อย่างเป็นทางการ เมื่อ 1 มกราคม 2538 และภายใต้ ความตกลงว่าด้วย อุปสรรคทางเทคนิคทางการค้า (Technical

Barriers to trade) ได้กำหนดให้ นำมาตรฐานระหว่างประเทศ มาอ้างอิง เพื่อป้องกัน การกีดกันทางการค้า โดยจะมีการ นำมาตรฐานทางการค้า มาผนวกกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ประสบผลสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ ซึ่ง WTO ได้ตั้งคณะกรรมการ การค้าและสิ่งแวดล้อม (Committee on Trade and Environment) ขึ้นเพื่อพิจารณา เรื่องดังกล่าว โดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อให้เกิด ความเป็นธรรมทางการค้า ระหว่างการผลิตสินค้าด้วยต้นทุนต่ำ เนื่องจาก ไม่มีระบบการจัดการ สิ่งแวดล้อมที่ดี กับการผลิตสินค้า ที่ลงทุนด้วยการจัดการ สิ่งแวดล้อมสูง

2. คุณภาพสิ่งแวดล้อม

การนำ ISO 14000 ไปใช้ นอกจากจะทำให้ เกิดความเป็นธรรม ทางการค้าดังที่กล่าวมาแล้ว เมื่อหน่วยงานใดได้นำ ISO 14000 ไปใช้ ด้วยการปรับ เข้ากับระบบ การบริหารงานประจำ ย่อมทำให้แนวคิด ขยายจากหน่วยงานหนึ่ง ไปสู่อีกหน่วยงานหนึ่ง ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการ สร้างจิตสำนึกที่ดีร่วมกัน ในการพัฒนา และเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสิ่งแวดล้อม อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ประหยัดทรัพยากร

ถึงแม้จะเป็นการลงทุนระยะแรก จะส่งผลดีในระยะยาว เพราะเป็นการพัฒนาอุตสาหกรรม อย่างประหยัดทรัพยากร เช่น พลังงาน และรักษาคุณภาพ ทรัพยากรธรรมชาติ จากการปนเปื้อนของมลพิษต่าง ๆ เช่น แหล่งน้ำ ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการสรรหาวัตถุดิบบริสุทธิ์

4. ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

ในการค้าระหว่างประเทศ จะช่วยคุ้มครองหรือป้องกันธุรกิจนั้น จากกฎหมายสิ่งแวดล้อม ที่เข้มงวดมากของแต่ละประเทศ โดยการใช้มาตรฐาน ISO 14000 เป็นมาตรฐานสากล

ISO 18000

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (Occupational health and safety management system standards) ตามอนุกรมมาตรฐาน มอก.18000 นี้ กำหนดขึ้น โดยใช้ BS 8800 : Guide to occupational health and safety (OH&S) management systems เป็นแนวทาง และอาศัยหลักการของระบบการจัดการตามอนุกรมมาตรฐาน มอก. 9000/ISO 9000 และมอก. 14000/ISO 14000 เพื่อให้ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยเข้ากันได้กับระบบการจัดการอื่นๆ ขององค์กร

อนุกรมมาตรฐาน มอก.18000 แบ่งออกเป็น 2 เล่ม ดังนี้

1. มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย: ข้อกำหนด ตามมาตรฐานเลขที่ มอก. 18001-2542 (Occupational health and safety management system : specification)
2. มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย: ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับหลักการระบบและเทคนิคในทางปฏิบัติ ตามมาตรฐานเลขที่มอก. 18004 (Occupational health and safety management systems : general guidelines on principle, systems and supporting techniques)

วัตถุประสงค์ของมาตรฐานนี้ กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดทำระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยขององค์กรและพัฒนาปรับปรุงระบบให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องในด้านต่างๆ คือ

1. ลดความเสี่ยงต่ออันตรายและอุบัติเหตุต่างๆของพนักงานและผู้เกี่ยวข้อง

2. ปรับปรุงการดำเนินงานของธุรกิจให้เกิดความปลอดภัย

ช่วยสร้างภาพพจน์ความรับผิดชอบขององค์กรต่อพนักงานภายในองค์กร ต่อองค์กรเอง และต่อสังคม

ขั้นตอนหลักในการจัดทำระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ขั้นตอนหลักในการจัดทำระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

1. การทบทวนสถานะเริ่มต้น

องค์กรจะต้องพิจารณาทบทวนระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่มีอยู่ เพื่อทราบสถานภาพปัจจุบันขององค์กร โดยมีวัตถุประสงค์ในการกำหนดขอบเขตของการนำเอาระบบการจัดการไปใช้ และเพื่อใช้ในการวัดผลความก้าวหน้า

2. นโยบายอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ผู้บริหารระดับสูงสุดขององค์กรจะต้องกำหนดนโยบายและจัดทำเป็นเอกสารพร้อมทั้งลงนามเพื่อแสดงเจตจำนงด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย แล้วมอบหมายให้มีการดำเนินการตามนโยบายพร้อมทั้งจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินการ ต้องให้พนักงานทุกระดับเข้าใจนโยบาย ได้รับการฝึกอบรมที่เหมาะสมและมีความสามารถที่จะปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบรวมทั้งส่งเสริมให้เข้ามามีส่วนร่วมในระบบการจัดการ

3. การวางแผน

มีการชี้แจงอันตรายและประเมินความเสี่ยง รวมทั้งชี้แจงข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อใช้ในการจัดทำแผนงานควบคุมความเสี่ยงการวัดผลและการทบทวนระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยได้อย่างเหมาะสมพร้อมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถจัดสรรทรัพยากรได้ถูกต้องทั้งด้านงบประมาณและบุคลากร

4. การนำไปใช้และการปฏิบัติ

องค์กรต้องนำแผนงานที่กำหนดไว้มาปฏิบัติโดยมีผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้รับผิดชอบโครงการจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรเพื่อให้มีความรู้และความสามารถที่เหมาะสมและจำเป็น จัดทำและควบคุมเอกสารให้มีความทันสมัย มีการประชาสัมพันธ์เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ทุกคนในองค์กรตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกัน ให้ความสำคัญและร่วมมือกันนำไปใช้ปฏิบัติพร้อมทั้งควบคุมการปฏิบัติให้มั่นใจว่ากิจกรรมดำเนินไปด้วยความปลอดภัยและสอดคล้องกับแผนงานที่วางไว้รวมถึงมีการเตรียมความพร้อมสำหรับกรณีที่เกิดภาวะฉุกเฉินขึ้น

5. การตรวจสอบและแก้ไข

ผู้บริหารขององค์กรต้องกำหนดให้มีการตรวจติดตามผลการปฏิบัติงานเป็นระยะๆ โดยการตรวจประเมิน เพื่อวัดผลการปฏิบัติและหาข้อบกพร่องของระบบ แล้วนำไปวิเคราะห์หาสาเหตุและทำการแก้ไข แล้วบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

6. การทบทวนการจัดการ

ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรจะต้องกำหนดให้มีการทบทวนระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย จากผลการดำเนินงาน ผลการตรวจประเมินรวมทั้งปัจจัยต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไป นำมาปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อลดความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องและกำหนดแผนงานในเชิงป้องกัน